YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

8 päivänä heinäkuuta 1999 *

Asiassa C-234/97,

jonka Juzgado de lo Social n° 4 de Madrid (Espanja) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Teresa Fernández de Bobadilla

vastaan

Museo Nacional del Prado,

Comité de Empresa del Museo Nacional del Prado ja

Ministerio Fiscal

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 39 artikla) tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat J.-P. Puissochet, G. Hirsch ja P. Jann sekä tuomarit C. Gulmann, J. L. Murray, D. A. O. Edward (esittelevä tuomari), H. Ragnemalm ja L. Sevón,

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies D. Louterman-Hubeau,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Fernández de Bobadilla, edustajanaan asianajaja José Maria Villalvilla Muñoz, Madrid,

— Ministerio Fiscal, edustajanaan Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad de Madridin Teniente Fiscal Joaquín Sánchez-Covisa Villa,

— Espanjan hallitus, asiamiehenään valtionasiamies Santiago Ortiz Vaamonde,

— Suomen hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston osastopäällikkö, suurlähettiläs Holger Rotkirch,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Pieter Jan Kuijper ja oikeudellisen yksikön virkamies Isabel Martínez del Peral,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Fernández de Bobadillan, Espanjan hallituksen ja komission 14.7.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.10.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Juzgado de lo Social n° 4 de Madrid on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 30.5.1997 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 26.6.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla ennakkoratkaisukysymyksen EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 39 artikla) tulkinnasta.

2 Kysymys on esitetty riita-asiassa, jossa kantajana on Fernández de Bobadilla ja vastaajina ovat Museo Nacional del Prado (jäljempänä Prado), Comité de Empresa del Museo Nacional del Prado ja Ministerio Fiscal.

3 Fernández de Bobadilla on Espanjan kansalainen ja asuu Madridissa. Saatuaan taidehistoriassa Bachelor of Arts -tutkintonimikkeen Bostonin (Amerikan yhdysvallat) yliopistossa suorittamistaan opinnoista, hän suoritti taidekonservaattorin jatkotutkinnon — Pradosta saamansa apurahan turvin — Newcastle upon Tyne Polytechnicissä (Yhdistynyt kuningaskunta) ja sai näiden opintojen perusteella vuonna 1989 tutkintonimikkeen Master of Arts.

4 Kantaja työskenteli vuosina 1989—1992 Pradossa paperiteosten konservaattorina väliaikaisessa työsuhteessa. Hän työskenteli myös useissa eri ateljeissa ja museoissa, kuten studio Paolo Crisistomi (Rooma), museo Lázaro Galdiano, museo de Ciencias Naturales, la Calcografía Nacional, la Real Academia de Bellas Artes de San Fernando ja la Fundación Focus de Sevilla.

5 Prado on 1.8.1985 annetun kuninkaan asetuksen nro 1432/85, sellaisena kuin se on kuninkaan asetuksilla nro 1142/96 ja nro 2461/96 muutettuna, 1 §:n 1 momentin mukaan kulttuuriministeriön hallinnonalalla ministerin välittömässä alaisuudessa toimiva itsenäinen hallinnollinen yksikkö. Pradolla on oikeushenkilöllisyys ja oikeustoimikelpoisuus. Pääasian tosiseikkojen tapahtumahetkellä se kuului itsenäisiä valtion laitoksia koskevasta oikeudellisesta järjestelmästä annetun lain ja valtion museoista annetun lain alaisuuteen.

6 Pradon ja sen henkilöstön edustajien välillä vuonna 1988 tehdyn työehtosopimuksen määräyksen mukaan konservaattorin tehtävään valitaan henkilö, jolla on yliopiston kuvataiteiden tiedekunnan tai taideteollisen koulun myöntämä taidekonservaattorin tutkintonimike tai muu ulkomailla myönnetty vastaava tutkintonimike, jonka vastaavuuden toimivaltainen viranomainen on tunnustanut.

7 Pääasian kantaja vaati, että hänen Newcastle upon Tyne Polytechnicistä saamansa tutkintonimikkeen tunnustetaan vastaavan espanjalaista taidekonservaattorin ja restauroijan tutkintoa. Opetusministeriön toimivaltainen yksikkö käsitteli vaatimuksen ja ilmoitti kantajalle 9.12.1993 antamassaan lausunnossa, että tämänkaltaisen vastaavuuden tunnustamiseksi hänen oli osoitettava tietojensa riittävyys suorittamalla kahta eri tyyppiä olevat kokeet lausunnossa mainituissa 24 oppiaineessa. Näitä kokeita ei ole tähän mennessä järjestetty.

8 Tällä välin Prado aloitti 17.11.1992 kilpailumenettelyn paperiteosten konservaattorin toimen täyttämiseksi pysyvästi. Fernández de Bobadillan hakemus

hylättiin sillä perusteella, että hän ei täyttänyt työehtosopimuksessa asetettuja edellytyksiä.

9 Vuonna 1996 pääasian kantaja katsoi, että tällaisten edellytysten asettaminen oli Espanjan perustuslain vastaista ja loukkasi perustamissopimuksen 48 artiklassa turvattua työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, ja nosti kanteen kansallisessa tuomioistuimessa kyseisen työehtosopimusmääräyksen kumoamiseksi.

10 Juzgado de lo Social n°4 de Madrid ei ollut varma perustamissopimuksen 48 artiklan tulkinnasta ja päätti lykätä ratkaisun antamista esittääkseen yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan kysymyksen:

"Onko työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden vastaista se, että Espanjan valtion itsenäisen laitoksen tekemän työehtosopimuksen määräyksessä asetetaan konservaattorin ammatin (sääntelemätön ammatti) harjoittamisen edellytykseksi toisessa jäsenvaltiossa hankitun yliopistollisen tutkintotodistuksen vastaavuuden tunnustaminen tai vahvistaminen etukäteen, kun tämä vastaavuus tunnustetaan tai vahvistetaan Espanjassa suoritettavien opinto-ohjelmien ja toisessa jäsenvaltiossa suoritettujen opinto-ohjelmien vertailun perusteella sekä sen perusteella, että henkilö suorittaa teoreettiset ja käytännölliset kokeet niissä espanjalaiseen opinto-ohjelmaan kuuluvissa oppiaineissa, jotka eivät kuulu kyseessä olevan toisen jäsenvaltion opinto-ohjelmaan?"

11 Yhteisön oikeus ei estä sitä, että Pradon kaltainen julkisoikeudellinen yksikkö edellyttää tiettyyn tehtävään ottamiseksi tutkintonimikettä tai useitakin tutkintonimikkeitä, joilla hakija osoittaa kykynsä hoitaa kyseistä tehtävää, edellyttäen kuitenkin, että tämä vaatimus ei rajoita perusteettomasti perustamissopimuksen 48 artiklassa taattujen perusvapauksien käyttämistä.

12 Julkisoikeudellisten yksiköiden on lisäksi noudatettava vähintään kolmivuotisesta ammatillisesta korkeammasta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetun neuvoston direktiivin 89/48/ETY (EYVL 1989, L 19, s. 16) ja direktiiviä 89/48/ETY täydentävästä ammatillisen koulutuksen tunnustamista koskevasta toisesta yleisestä järjestelmästä 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/51/ETY (EYVL L 209, s. 25) säännöksiä.

13 Kansallinen tuomioistuin toteaa, että kulttuuriesineiden konservaattorin ammattia ei ole Espanjassa säännelty, koska sitä ei mainita luettelossa niistä ammateista, joita direktiivien 89/48/ETY ja 92/51/ETY täytäntöönpanosta annettu Espanjan lainsäädäntö koskee, eikä tämän ammatin sääntelystä ole annettu erityistä direktiiviä. Lisäksi Espanjan valtiosääntötuomioistuimen tuomion (asia 122/89, tuomio 6.7.1989) mukaan tiettyjen vaatimusten tai edellytysten asettaminen määrättyyn ammattitoimintaan ryhtymiselle ei tee siitä säänneltyä ammattia.

14 On kuitenkin muistettava, että direktiiveissä 89/48/ETY ja 92/51/ETY tarkoitettu säännellyn ammatin määritelmä kuuluu yhteisön oikeuden alaan.

15 Ensin on siis selvitettävä, merkitseekö se, että jäsenvaltion julkisoikeudellinen yksikkö työehtosopimuksella varaa oikeuden harjoittaa tiettyä ammattia palveluksessaan niille hakijoille, joilla on tässä jäsenvaltiossa sijaitsevan oppilaitoksen myöntämä tutkintonimike tai sellainen ulkomailla myönnetty tutkintonimike, jonka vastaavuuden kansallinen toimivaltainen viranomainen on tunnustanut, sitä, että tätä ammattia on pidettävä direktiivissä 89/48/ETY ja 92/51/ETY tarkoitettuna säänneltynä ammattina.

16 Direktiivin 89/48/ETY 1 artiklan d alakohdan ja direktiivin 92/51/ETY 1 artiklan f alakohdan mukaan säännellyllä ammattitoiminnalla tarkoitetaan ammattitoimintaa, johon ryhtymistä tai jonka harjoittamista säännellään suoraan tai välillisesti oikeussäännöillä, eli laeilla, asetuksilla tai hallinnollisilla määräyksillä

annetuilla säännöksillä (ks. asia C-164/94, Aranitis, tuomio 1.2.1996, Kok. 1996, s. I-135, 18 kohta).

17 Ammattitoimintaan ryhtymisen tai sen harjoittamisen on katsottava olevan suoraan oikeussäännöillä säänneltyä silloin, kun kyseessä olevassa jäsenvaltiossa voimassa olevilla laeilla, asetuksilla tai hallinnollisilla määräyksillä luodaan järjestelmä, jolla varataan nimenomaisesti kyseisen ammattitoiminnan harjoittaminen vain tietyt edellytykset täyttäville henkilöille ja jolla estetään siihen ryhtymästä henkilöitä, jotka eivät näitä täytä (ks. em. asia Aranitis, tuomion 19 kohta).

18 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 23 kohdassa, useiden eri jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä työmarkkinaosapuolet tekevät työsuhteen ehdoista, ammattiin pääsyä koskevat ehdot mukaan lukien, sellaisia työsopimuksia, joiden ehdot sitovat nämä sopimukset allekirjoittaneiden osapuolten sekä niiden työnantajien ja työntekijöiden lisäksi, joita ne edustavat, myös kolmansia henkilöitä, tai niillä on vaikutuksia myös kolmansiin henkilöihin.

19 Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että jäsenvaltio voi jättää työmarkkinaosapuolten tehtäväksi huolehtia työehtosopimuksin yhteisön direktiivien tavoitteiden toteutumisesta, mikä ei kuitenkaan vapauta jäsenvaltiota velvollisuudesta tarvittaessa asianmukaisin toimenpitein varmistaa, että direktiivien täytäntöönpano taataan täysimääräisesti (asia 143/83, komissio v. Tanska, tuomio 30.1.1985, Kok. 1985, s. 427, 8 ja 9 kohta).

20 Työehtosopimuksen määräyksiä, joilla säännellään yleisesti ammattitoimintaan ryhtymistä tai sen harjoittamista, voidaan pitää direktiivin 89/48/ETY 1 artiklan d alakohdassa ja direktiivin 92/51/ETY 1 artiklan f alakohdassa tarkoitettuina "lakeina, asetuksina tai hallinnollisina määräyksinä" erityisesti silloin kun tällainen sääntely perustuu kansallisella tasolla määriteltyyn yhtenäiseen hallinnolliseen menettelytapaan.

21 Lisäksi, kuten Suomen hallitus on korostanut, ellei direktiivejä 89/48/ETY ja 92/51/ETY voitaisi soveltaa työehtosopimuksin säännellyillä aloilla, se vaikuttaisi haitallisesti direktiivien tehokkaaseen vaikutukseen.

22 Lisäksi on selvitettävä se, säännelläänkö työehtosopimuksella yleisesti ammattitoimintaan ryhtymistä vai ammattitoiminnan harjoittamista. Jos Pradon kaltaisen julkisoikeudellisen yksikön ja sen palveluksessa olevien työntekijöiden edustajien tekemässä työehtosopimuksessa vahvistetut määräykset ovat samoja kuin muissa vastaavanlaisten julkisoikeudellisten yksiköiden erikseen tekemissä työehtosopimuksissa ja jos työehtosopimuksen määräykset perustuvat kansallisella tasolla määriteltyyn yhtenäiseen hallinnolliseen menettelytapaan, näiden sopimusten soveltamisalaa voidaan pitää riittävän yleisenä niiden sisältämien määräysten luonnehtimiseksi direktiiveissä 89/48/ETY ja 92/51/ETY tarkoitetuksi ammattitoiminnan sääntelyksi.

23 Jos sitä vastoin työehtosopimuksen määräyksillä säännellään ainoastaan yhden julkisoikeudellisen yksikön työantajan ja työntekijöiden välisiä suhteita, näiden sopimusten soveltamisalaa ei voida useimmiten pitää riittävän yleisenä, jotta kyseessä olevat ammatit voitaisiin luonnehtia direktiiveissä 89/48/ETY ja 92/51/ETY tarkoitetuiksi säännellyiksi ammateiksi.

24 Edellä esitetystä seuraa, että kansallisen tuomioistuimen on selvitettävä sen määräyksen soveltamisalan laajuus, jossa kulttuuriesineiden konservaattorin tointa hakevilta edellytetään espanjalaisia tutkintotodistuksia tai ulkomailla myönnettyjä tutkintonimikkeitä, joiden vastaavuuden kansallinen toimivaltainen viranomainen on tunnustanut, voidakseen päättää siitä, onko tähän ammattitoimintaan ryhtyminen tai sen harjoittaminen Espanjassa direktiiveissä 89/48/ETY ja 92/51/ETY tarkoitetulla tavalla säänneltyä.

25 Jos kansallinen tuomioistuin tulee siihen tulokseen, että tätä ammattia on Espanjassa säännelty, sen on todettava, että jompaakumpaa direktiiveistä 89/48/ETY tai 92/51/ETY sovelletaan vireillä olevaan riita-asiaan.

26 Jos kansallinen tuomioistuin katsoo, että toista näistä direktiiveistä on sovellettava asiaan, sen on selvitettävä, täyttääkö pääasian kantaja kyseessä olevassa direktiivissä täsmennetyt edellytykset, voidakseen päättää siitä, voiko kantaja hakea kulttuuriesineiden konservaattorin pysyvästi täytettävää tointa.

27 Lopuksi on vielä korostettava, että jos jompikumpi direktiiveistä 89/48/ETY ja 92/51/ETY soveltuu asiaan, jäsenvaltion julkisoikeudellinen yksikkö, jolla on velvollisuus noudattaa kyseeseen tulevassa direktiivissä vahvistettuja säännöksiä, ei voi tämän jälkeen vaatia, että kansallisen toimivaltaisen viranomaisen olisi pitänyt tunnustaa hakijan tutkintonimikkeiden vastaavuus.

28 Ellei kyseessä oleva ammatti ole direktiiveissä 89/48/ETY ja 92/51/ETY tarkoitettu säännelty ammatti, yhteisön oikeus ei lähtökohtaisesti estä sitä, että jäsenvaltion julkisoikeudellinen yksikkö varaa pääsyn tiettyyn toimeen sellaisille hakijoille, joilla on tämän jäsenvaltion oppilaitoksen myöntämä tutkintonimike tai jokin muu ulkomailla myönnetty tutkintonimike, jonka vastaavuuden jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat tunnustaneet. Kuitenkin silloin kun kyse on toisessa jäsenvaltiossa myönnetystä tutkintotodistuksesta, tutkinnon vastaavuuden tunnustamismenettelyn on oltava yhteisön oikeussäännöissä asetettujen vaatimusten mukainen.

29 Yhteisöjen tuomioistuin on jo aiemmin muun muassa asiassa C-340/89, Vlassopoulou, 7.5.1991 antamassaan tuomiossa (Kok. 1991, s. I-2357) täsmentänyt edellytykset, joita jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on noudatettava vireille saatettua lupahakemusta käsitellessään, kun kyseessä on lupa sellaisen ammattitoiminnan harjoittamiseen, joka kansallisen lainsäädännön mukaan edellyttää tutkintotodistusta tai ammattipätevyyttä.

30 Toisin kuin edellä mainitussa asiassa Vlassopoulou, nyt esillä olevassa pääasiassa on kyse Espanjan kansalaisesta, joka haluaa harjoittaa ammattiaan Espanjassa. Jos jäsenvaltion kansalainen kuitenkin sen vuoksi, että hän on asunut pysyvästi jossakin toisessa jäsenvaltiossa ja hankkinut siellä ammattipätevyyden, on suhteessa kotivaltioonsa siirtotyöläiseen verrattavassa asemassa, hänen on kuitenkin voitava myös nauttia perustamissopimuksessa turvatuista oikeuksista ja

vapauksista (ks. vastaavasti asia C-19/92, Kraus, tuomio 31.3.1993, Kok. 1993, s. I-1663, 15 ja 16 kohta).

31 Edellä mainitussa asiassa Vlassopoulou annetun tuomion 16 kohdan mukaan jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on velvollisuus ottaa huomioon tutkintotodistukset, todistukset tai muut muodollista kelpoisuutta osoittavat asiakirjat, jotka asianomainen henkilö on hankkinut harjoittaakseen samaa ammattia toisessa jäsenvaltiossa, vertaamalla todistuksilla osoitettua kelpoisuutta ja kansallisissa säännöissä edellytettyjä tietoja ja pätevyyttä.

32 Jos tutkintotodistusten vertailu johtaa siihen toteamukseen, että ulkomaisen tutkintotodistuksen osoittamat tiedot ja pätevyys vastaavat kansallisissa säännöksissä vaadittuja tietoja ja pätevyyttä, vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on myönnettävä, että kyseinen tutkintotodistus täyttää niiden asettamat edellytykset. Jos vertailu sen sijaan osoittaa, että tiedot ja pätevyys vastaavat toisiaan vain osittain, toimivaltaisilla viranomaisilla on oikeus vaatia asianomaista henkilöä osoittamaan, että hän on hankkinut puuttuvat tiedot ja puuttuvan pätevyyden (ks. em. asia Vlassopoulous tuomion 19 kohta).

33 Tällöin toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on arvioitava, voidaanko hakijan tietyn opintojakson suorittamisen tai työkokemuksen perusteella hankkimien tietojen katsoa vastaavan puuttuvia tietoja (ks. vastaavasti em. asia Vlassopoulou, tuomion 20 kohta).

34 Silloin kun vastaanottavassa jäsenvaltiossa ei ole kansallisella tasolla otettu käyttöön minkäänlaista yleistä tutkintojen vastaavuuden tunnustamismenettelyä tai kun menettely ei ole tämän tuomion 29—33 kohdassa täsmennettyjen yhteisön oikeuden vaatimusten mukainen, sen julkisoikeudellisen yksikön, joka on täyttämässä kyseistä tointa, on itse selvitettävä, onko hakijalle toisessa jäsenvaltiossa myönnetyn tutkintotodistuksen ja mahdollisesti siihen liittyvän käytännön kokemuksen katsottava vastaavan vaadittua tutkintonimikettä.

35 Tällainen velvollisuus on olemassa erityisesti pääasian kaltaisessa tilanteessa, jossa kyseinen julkisoikeudellinen yksikkö on myöntänyt hakijalle apurahan, jotta tämä voisi jatkaa opintojaan toisessa jäsenvaltiossa, ja kun hän oli jo väliaikaisesti työskennellyt kyseisessä täytettävänä olevassa toimessa. Tällaisessa tapauksessa julkisoikeudellisella yksiköllä on ihanteellinen tilaisuus arvioida hakijan todellisia kykyjä suhteessa niihin, joilla on kansallinen tutkinto, kuten Pradolla oli mahdollisuus arvioida Fernández de Bobadillan kelpoisuus kulttuuriesineiden konservaattorin tehtävään.

36 Edellä esitetystä seuraa, että kansallisen tuomioistuimen kysymykseen on vastattava, että perustamissopimuksen 48 artiklaa on tulkittava siten, että

— tämä määräys ei estä sitä, että jäsenvaltion julkisoikeudellisessa yksikössä sovelletun työehtosopimuksen määräyksillä varataan oikeus harjoittaa tiettyä ammattia, jota ei ole direktiiveissä 89/48/ETY ja 92/51/ETY tarkoitetulla tavalla säännelty, tässä yksikössä vain niille henkilöille, joilla on tässä jäsenvaltiossa sijaitsevan oppilaitoksen myöntämä tutkintonimike tai sellainen ulkomailla myönnetty tutkintonimike, jonka vastaavuuden tämän saman jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on tunnustanut,

— viranomaisilla, joilla on toimivalta vahvistaa ulkomaiset tutkintotodistukset tai todeta niiden pätevyys tai siinä tapauksessa, että minkäänlaista yleistä vahvistusmenettelyä ei ole perustettu, tai, että tämä menettely ei ole yhteisön oikeudessa asetettujen vaatimusten mukainen, julkisoikeudellisella yksiköllä itsellään on velvollisuus, kun kyse on toisessa jäsenvaltiossa myönnetystä tutkintotodistuksesta, selvittää, millä tavoin asianomaisen henkilön saaman tutkintotodistuksen osoittamat tiedot ja pätevyys vastaavat vastaanottavan jäsenvaltion säännöksissä vaadittuja tietoja ja pätevyyttä: jos nämä vastaavat toisiaan vain osittain, toimivaltaisten viranomaisten, tai tarvittaessa julkisoikeudellisen yksikön itsensä, on arvioitava, voidaanko hakijan tietyn opintojakson suorittamisen tai työkokemuksen perusteella hankkimien tietojen katsoa vastaavan tietoja, joita ulkomainen tutkintotodistus ei osoita hänellä olevan.

Oikeudenkäyntikulut

37 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Espanjan ja Suomen hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Juzgado de lo Social n° 4 de Madridin 30.5.1997 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

EY:n perustamissopimuksen 48 artiklaa (josta on muutettuna tullut EY 39 artikla) on tulkittava siten, että

— **tämä määräys ei estä sitä, että jäsenvaltion julkisoikeudellisessa yksikössä sovelletun työehtosopimuksen määräyksillä varataan oikeus harjoittaa tiettyä ammattia, jota ei ole vähintään kolmivuotisesta ammatillisesta korkeammasta koulutuksesta annettujen tutkintotodistusten tunnustamista koskevasta yleisestä järjestelmästä 21 päivänä joulukuuta 1988 annetussa neuvoston direktiivissä 89/48/ETY ja direktiiviä 89/48/ETY täydentävästä ammatillisen koulutuksen tunnustamista koskevasta toisesta yleisestä järjestelmästä 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetussa neuvoston direktiivissä 92/51/ETY tarkoitetulla tavalla säännelty, tässä yksikössä vain niille hen-**

kilöille, joilla on tässä jäsenvaltiossa sijaitsevan oppilaitoksen myöntämä tutkintonimike tai sellainen ulkomailla myönnetty tutkintonimike, jonka vastaavuuden tämän saman jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on tunnustanut,

— viranomaisilla, joilla on toimivalta vahvistaa ulkomaiset tutkintotodistukset tai todeta niiden pätevyys tai siinä tapauksessa, että minkäänlaista yleistä vahvistusmenettelyä ei ole perustettu, tai, että tämä menettely ei ole yhteisön oikeudessa asetettujen vaatimusten mukainen, julkisoikeudellisella yksiköllä itsellään on velvollisuus, kun kyse on toisessa jäsenvaltiossa myönnetystä tutkintotodistuksesta, selvittää, millä tavoin asianomaisen henkilön saaman tutkintotodistuksen osoittamat tiedot ja pätevyys vastaavat vastaanottavan jäsenvaltion säännöksissä edellytettyjä tietoja ja pätevyyttä: jos nämä vastaavat toisiaan vain osittain, toimivaltaisten viranomaisten, tai tarvittaessa julkisoikeudellisen yksikön itsensä, on arvioitava, voidaanko hakijan tietyn opintojakson suorittamisen tai työkokemuksen perusteella hankkimien tietojen katsoa vastaavan tietoja, joita ulkomainen tutkintotodistus ei osoita hänellä olevan.

Rodríguez Iglesias	Puissochet	Hirsch
Jann	Gulmann	Murray
Edward	Ragnemalm	Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 8 päivänä heinäkuuta 1999.

R. Grass

kirjaaja

G. C. Rodríguez Iglesias

presidentti